

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 23.04.2024 р. №4)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА
Наказ від «24» квітня 2024 р. № 70

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
МЕТОДИСТІВ (ЗАВІДУВАЧІВ ВІДДІЛІВ)
ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Пояснювальна записка

Освітня програма розроблена з урахуванням вимог до професійної діяльності педагогічних працівників закладів позашкільної освіти відповідно до Закону України «Про позашкільну освіту» від 22 червня 2000 р. № 1841-III (зі змінами), Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13 грудня 2022 р. №2834-IX, постанови КМУ від 20 серпня 2003 р. №1301 «Про вдосконалення системи організації роботи з виховання дітей та молоді в позашкільних навчальних закладах», інших нормативно-правових актів, що регулюють різні аспекти діяльності закладів позашкільної освіти, про організацію інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти (від 21 серпня 2019 р. № 779), про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності (від 27 серпня 2010 р. №796), про вдосконалення системи організації роботи з виховання дітей та молоді в позашкільних навчальних закладах (від 20 серпня 2008 р. №993), про затвердження переліку позашкільних навчальних закладів та заходів з позашкільної роботи з дітьми, а також закладів та заходів у галузі освіти, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з державного бюджету (від 17 серпня 2002 р. №1133), про затвердження переліку типів позашкільних навчальних закладів і Положення про позашкільний навчальний заклад (від 06 травня 2001 р. №433, листа Міністерства освіти і науки України від 10 червня 2022 р. №1/6267-22 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України», Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2009 р. №1494 «Про затвердження Плану заходів щодо підвищення рівня патріотичного виховання учнівської та студентської молоді шляхом проведення на постійній основі тематичних екскурсій з відвідуванням об'єктів культурної спадщини», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність педагогічного працівника та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний методист (завідувач відділу) закладу позашкільної освіти має бути готовим до виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі позашкільної освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу, активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої Програми: професійний розвиток методистів (завідувачів відділу) закладу позашкільної освіти відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей педагогічних працівників закладів позашкільної освіти (далі – ЗПО), необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р.

Основні завдання Програми:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей методистів (завідувачів відділу) закладу позашкільної освіти;
- поглибити й розширити знання методистів (завідувачів відділу) закладу позашкільної освіти з теорії і практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній системі освіти;
- удосконалити вміння методистів (завідувачів відділу) закладу позашкільної освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін.

Особливості організації освітнього процесу за освітньою програмою

Вивчення деяких питань модулів, окремих тем, послідовність вивчення, загальна кількість годин на вивчення тем можуть бути зміненими, окремі питання тем програми можуть бути перенесені в інші, залежно від загальної концепції робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть відрізнятися, залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретична складова освітньої програми може бути реалізованою через лекції/відеолекції/вебінари/відеоконференції тощо. Практична складова – через практикуми/навчальні тренінги/семінари/майстер-класи тощо.

Навчальні заняття в синхронному режимі при дистанційній формі навчання проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі проводяться в різних форматах.

Загальні очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти ;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері позашкільної освіти;
- сутності Концепції Нової української школи;
- планування освітньої діяльності в закладі позашкільної освіти;
- академічної свободи педагогічного працівника в організації освітнього процесу.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- формувати в учнів/учениць ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- використовувати модельну навчальну програму для розроблення навчальної програми;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх вихованців;
- просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу: комп'ютерна техніка, офісне ПЗ, навушники, мікрофон, колонки, гаджет (планшет, смартфон), постійний доступ до глобальної мережі «Інтернет», наявність облікового запису Google (особистого чи корпоративного).

1.	Розробник освітньої програми	Гаврилюк Валерій Юрійович, методист вищої категорії центру національно-патріотичного виховання Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
2.	Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації методистів (завідувачів відділів) закладів позашкільної освіти
3.	Мета програми	Формування, розвиток професійних компетентностей методистів (завідувачів відділів) закладів позашкільної освіти
4.	Цільова аудиторія за	Методисти (завідувачі відділів) закладів позашкільної освіти

	спеціальністю або за посадою педагогічного працівника						
5.	Напрямок освітньої програми	Професійна компетентність методистів (завідувачі відділів) закладів позашкільної освіти					
6.	Зміст освітньої програми	№ з/п	Освітній компонент (модуль, тема)	Засоби провадження			
				Кількість годин			
				лекційні	семінарські	практичні	усього
		1.	Модуль 1. Соціально-гуманітарний. Модернізація системи освіти в контексті викликів XXI століття	4		2	6
		1.1.	Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу	2			2
		1.2.	Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традицій та інновацій	2			2
		1.3.	Національна ідентичність в історичному вимірі			2	2
		2.	Модуль 2. Професійний. Освітнє середовище закладу позашкільної освіти: територія безпеки та розвитку	2		18	20
		2.1. Інваріантна складова модуля		2		12	14
		2.1.1.	Побудова індивідуальної програми професійного розвитку педагога	2			2
		2.1.2.	Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу			2	2
		2.1.3.	Критерії та індикатори оцінювання якості педагогічної діяльності			2	2
		2.1.4.	Створення безпечної освітньої екосистеми закладу освіти			2	2
		2.1.5.	Психологічна підтримка учасників освітнього процесу			6	6
		2.2. Варіативна складова модуля				6	6
		2.2.1.	Інклюзивна освіта: теорія і практика			6	6
		2.2.2.	Виявлення та подолання освітніх та психологічних втрат			6	6
		2.2.3.	Формування команди для розвитку			6	6

	культури демократії в школі				
2.2.4.	Дії учасників освітнього процесу в надзвичайних ситуаціях соціального, воєнного та природного характеру			6	6
3.	Модуль 3. Фаховий. Організація роботи методиста (завідувача відділу) закладів позашкільної освіти	2		36	38
3.1. Інваріантна складова модуля		2		18	20
3.1.1	Нормативно-правове та програмно-методичне забезпечення освітньої діяльності ЗПО	2			2
3.1.2	Організація та зміст освітньої діяльності ЗПО в умовах воєнного стану і суспільних викликів			2	2
3.1.3	Організація та зміст науково-методичної роботи у ЗПО			4	4
3.1.4	Внутрішня система забезпечення якості ЗПО			2	2
3.1.5	Позитивний імідж сучасного ЗПО та засоби його формування			2	2
3.1.6	Інноваційна діяльність персоналу ЗПО як засіб його професійного розвитку			2	2
3.1.7	Порядок проведення атестації педагогічних працівників: правові засади			2	2
3.1.8	Методичний супровід системи патріотичного виховання у ЗПО			2	2
3.1.9	Методичний супровід формування цифрового освітнього середовища ЗПО			2	2
3.2. Варіативна складова модуля				18	18
3.2.1.	Реалізація освітніх проєктів для розвитку ключових компетентностей			6	6
3.2.2.	Онлайн-сервіси для створення навчального контенту			6	6
3.2.3.	Травми війни: техніки самоцілення дорослих і дітей			6	6
3.2.4.	Безбар'єрне освітнє середовище: соціальної та психологічної підтримки особистості			6	6
3.2.5.	Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура») у виховній системі закладу освіти			6	6

		3.2.6.	Формування національно-культурної ідентичності здобувачів освіти засобами українського народознавства			6	6
		4.	Модуль 4. Діагностико-аналітичний			8	8
		4.1.	Установче заняття. Вхідне діагностування			2	2
		4.2.	Конференція з обміну досвідом			2	2
		4.3.	Захист випускних робіт			2	2
		4.4.	Вихідне діагностування			2	2
			Разом:	8		64	72
7.	Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	72 год / 2,4 ЄКТС					
8.	Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна, пролонгована					
9.	Вид підвищення кваліфікації	Навчання за освітньою програмою підвищення кваліфікації					
10.	Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05 Професійні компетентності: А1 Нормативно-правова компетентність (А1.1, А1.2, А1.3); А2 Компетентність стратегічного управління закладом освіти (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5, А2.6, А2.7); Б1 Компетентність забезпечення якості освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (Б1.1, Б1.2, Б1.3, Б1.4); Б2 Компетентність організації діяльності закладу освіти на засадах зовнішньої системи забезпечення якості освіти (Б2.1, Б2.2, Б2.3); В1 Лідерська компетентність (В1.1, В1.2, В1.3, В1.4); В2 Емоційно-етична компетентність (В2.1, В2.2, В2.3); В3 Компетентність педагогічного, соціального та мережевого партнерства (В3.1, В3.2, В3.3, В3.4); Г1 Здоров'язбережувальна компетентність (Г1.1, Г1.2, Г1.3, Г1.4, Г1.5, Г1.6); Г2 Інклюзивна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Проєктувальна компетентність (Г3.1); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2)					
11.	Очікувані	Удосконалення загальних та професійних компетентностей					

	результати	
12.	Особа (особи), які виконують освітню програму	Рогова В.Б. Пашенко Д.І. Перерва В.С. Бачинська Є.М. Довгань А.І. Часнікова О.В. Вихристенко Ж.В. Аносова А.В. Шевченко А.М. Слободяник Г.І. Луценко Т.М. Дерій О.В. Алексєєва О.І. Качуровський В.С. Камінський О.І. Гаврилюк В.Ю. Борбіт А.В. Шелест Л.В.
13.	Строки виконання програми	Календарний рік
14.	Місце виконання освітньої програми	Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» (вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, 09107)
15.	Вартість надання освітньої послуги	Собівартість обраховується залежно від наповнення груп згідно з вимогами чинного законодавства
16.	Мінімальна та максимальна кількість осіб у групі	25-30 осіб
17.	Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
18.	Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/ програма:

Модуль 1. Соціально-гуманітарний. Модернізація системи освіти в контексті викликів XXI століття

1.1. Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу

Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу: огляд класичних та сучасних підходів. Аналіз програм та національних стратегій розвитку людського капіталу європейських країн та України. Переваги та обмеження у розумінні ролі освіти в процесі формування людського капіталу. Розгляд перспектив розвитку освіти та її впливу на людський капітал у майбутньому. Реалізація інноваційного освітнього проєкту на всеукраїнському рівні за темою «Модель національного освітнього технопарку з підвищення якості освіти у викликах воєнного/повоєнного часу».

1.2. Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традицій та інновацій

Гуманістичні підходи до модернізації освіти. Традиціоналізм в освіті: огляд традиційних підходів до освіти. Методологічні принципи виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності. Генеза проявів цих принципів у модернізації освітнього процесу від античних часів до сьогодення. Стандартизація змісту освіти. Аргументи за збереження традицій в освіті. Прогресивізм в освіті. Ідея інноваційного підходу до освіти. Аргументи за впровадження інновацій в освітній процес.

1.3. Національна ідентичність в історичному вимірі

Поняття національної та громадянської ідентичності. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», його статті щодо основних напрямків освітньої діяльності. Різновиди освітніх заходів, запропоновані Законом України для реалізації основних напрямків виховання національної та громадянської ідентичностей. Історична генеза української національної ідентичності: між конфронтацією та співробітництвом. Проблематика та методика національно-патріотичного, військово-патріотичного, громадянського та духовно-морального виховання. Регіональність у становленні української національної та громадянської ідентичності. Роль позашкільних заходів та позакласної роботи у формуванні національної та громадянської ідентичності. Пошукова та творча діяльність учнів у формуванні національної та патріотичної діяльності.

Очікувані результати за соціально-гуманітарним модулем 1 охоплюють:

Знання й розуміння:

- сутності людського капіталу та його впливу на соціально-економічний розвиток;
- ролі освіти у формуванні кваліфікаційного потенціалу суспільства та індивідуального розвитку кожної особистості;
- впливу освіти на здоров'я, економічний розвиток, соціальну стабільність та культурні процеси;
- суті наступних методологічних принципів виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності;
- способів забезпечення якості іншомовної освіти та рівного доступу до неї;
- цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів для навчання учнів іноземної мови;
- сутності української національної ідеї;
- ролі духовно-морального фактору та духовної свідомості у справі становлення національної ідентичності, мотивації багатьох поколінь українців до захисту своєї Батьківщини.

Уміння:

- аналізувати взаємозв'язок між рівнем освіти нації та її економічними показниками;

- синтезувати інформацію щодо ефективних підходів до розвитку освіти для забезпечення сталого розвитку суспільства;
- створювати стратегії та програми розвитку освіти з урахуванням потреб сучасного ринку праці та соціокультурних вимог;
- використовувати нові досягнення у психології чи фізіології для поліпшення результативності своєї роботи;
- ефективно використовувати можливості цифрових технологій;
- використовувати у практичній діяльності сучасні тенденції викладання і навчання у закладах освіти з урахуванням упровадження дистанційного навчання;
- використовувати нетрадиційні форми уроків для підвищення мотивації учнів до вивчення іноземної мови;
- чітко й переконливо висловлювати свої думки про історичні аспекти національної ідентичності, ефективно обмінюватися інформацією з іншими.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- підтримка принципу доступності освіти для всіх верств суспільства, незалежно від соціального статусу чи матеріального стану;
- готовність до впровадження нових методів та технологій в освітній процес для підвищення ефективності освіти;
- усвідомлення важливості знань як основного ресурсу для розвитку суспільства та самореалізації особистості;
- усвідомлення власної ролі у формуванні та розвитку людського капіталу як ключового чинника сталого розвитку суспільства;
- усвідомлення об'єктивної необхідності впровадження інновацій в освітньому процесі при виникненні нових наукових знань у психології, фізіології, антропології;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- постійне удосконалення мотиваційних стратегій залучення учнів до вивчення іноземних мов;
- усвідомлення ролі вчителя як фасилітатора освітнього процесу;
- усвідомлення своєї національної ідентичності, відкритість до самокритики, незалежність від націоналістичних уявлень.

Модуль 2. Професійний. Освітнє середовище закладу позашкільної освіти: територія безпеки та розвитку

2.1. Інваріантна складова модуля

2.1.1. Побудова індивідуальної програми професійного розвитку педагога

Нормативно-правове забезпечення безперервного професійного розвитку педагогічних працівників. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Керівник закладу освіти». Визначення індивідуальних професійних запитів. Формування індивідуального плану професійного розвитку.

2.1.2. Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу

Забезпечення безпеки з закладі освіти відповідно до вимог законодавства. Захист здоров'я учасників освітнього процесу. Безпека на території закладу освіти: контроль доступу та відеоспостереження, безпечний шлях до закладу освіти, проведення профілактичних занять з правил дорожнього руху. Техніка безпеки в кабінетах та лабораторіях, правила безпечного проведення дослідів. Екологічна безпека та гігієна, упровадження екологічно безпечних технологій в освітній процес. Включення тем безпеки життєдіяльності в освітні програми. Проведення занять та тренінгів.

2.1.3. Критерії та індикатори оцінювання якості педагогічної діяльності

Поняття «критерії оцінювання» та «індикатори якості педагогічної діяльності», їх взаємозв'язок, значення в педагогічній практиці. Розгляд основних видів критеріїв якості педагогічної діяльності відповідно до вимог «Абетки для директора». Пояснення та приклади індикаторів, що відображають кожен із цих критеріїв. Практика оцінювання та самооцінювання педагогічної діяльності. Застосування критеріїв та індикаторів педагогічної діяльності в підготовці до проходження сертифікації та атестації.

2.1.4. Створення безпечної освітньої екосистеми закладу освіти

Поняття фізична безпека, безпечне освітнє середовище. Екосистемний підхід. Формула «Дитина у безпеці». Рівні відповідальності у забезпеченні фізичної безпеки в освітньому середовищі. Ролі в надзвичайній ситуації. Симуляційна гра «Безпечна дорога до школи». Поняття інформаційної безпеки. Цифрова безпека. Інформаційна культура та інформаційна гігієна. Джерела інформації. Види медіа, їх вплив на споживача інформації. Вправа «Новина з телефону». Психологічна безпека в освітньому середовищі: ключові поняття, інструменти, механізми формування, розподіл відповідальності та ролей. Техніки психологічної підтримки та психоемоційної саморегуляції. Ізраїльська модель стресостійкості BASIC PH.

2.1.5. Психологічні аспекти створення сприятливого безпечного середовища в закладі освіти

Поняття безпечного і здорового освітнього середовища. Причини недостатнього рівня розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в сучасних закладах освіти. Указ Президента України Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в новій українській школі. Цілі, завдання, очікувані результати реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Умови розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Особливості спілкування дорослих, що актуалізують агресивну поведінку учнів. Спілкування як фактор психопрофілактики агресивної поведінки учнівської молоді. Організаційні аспекти протидії булінгу в закладі освіти. Підходи до реагування на наслідки в надзвичайних ситуаціях. Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення у дітей різних вікових категорій, вплив стресу на успішність навчання учнів. Способи відновлення ресурсного стану в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самопомоги. Особливості зниження рівня тривожності в учнів.

Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Визначення понять «стрес», «життестійкість». Забезпечення необхідних умов для подолання гострої реакції психіки людини на стрес. Опановування прийомами, які сприяють управлінню стресом та відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях. Стратегії подолання стресу.

Очікувані результати за інваріантною складовою професійного модуля 2.1. охоплюють:

Знання й розуміння:

- основних принципів та підходів до побудови індивідуальної програми професійного розвитку вчителя;
- вимог та особливостей професійного розвитку педагогічних працівників в умовах реформування освіти;
- ролі педагога як каталізатора особистісного розвитку дитини в умовах нової парадигми освіти;
- сутності критеріїв та індикаторів в оцінюванні якості педагогічної діяльності;

- емоційного інтелекту та його складових;
- психологічних основ емоційно-вольової саморегуляції;
- наслідків впливу стресових емоцій на стосунки з оточенням, на здоров'я педагога;
- можливостей діагностування та попередження конфліктів у педагогічній взаємодії;
- розвитку психологічної стійкості та резильєнтності;
- сутності, значення фізичної, інформаційної та психологічної безпеки;
- особливостей створення безпечного освітнього середовища з урахуванням екосистемного підходу;
- рівнів відповідальності у реалізації фізичної безпеки в закладі освіти.

Уміння:

- аналізувати власний досвід, навички та потреби для визначення пріоритетів у професійному розвитку;
- розробляти стратегії та дії для досягнення поставлених цілей;
- планувати свій професійний розвиток, враховуючи вимоги закону “Про дошкільну освіту” та потреби власної педагогічної практики;
- упроваджувати засоби самовдосконалення для підвищення кваліфікації, постійного професійного зростання;
- аналізувати педагогічну діяльність, використовувати різних критеріїв та індикаторів якості освіти;
- відновлювати психічну рівновагу та перебувати в ресурсі;
- застосовувати психологічні методи, техніки саморегуляції: керувати диханням, тонусом м'язів, техніки заземлення, постукування; трансформувати тривожні думки, самотійно знижувати стан внутрішньої тривоги;
- уживати превентивні заходи щодо конфліктів і булінгу;
- вибудовувати діалогове навчання з усіма учасниками освітнього процесу як рівноправними партнерами;
- забезпечувати безпечне освітнє середовище;
- орієнтуватися в інформаційному середовищі, розрізняти інформацію;
- надавати психологічну підтримку учасникам освітнього процесу за допомогою технік та прийомів, здійснювати психоемоційну саморегуляцію.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- позитивне ставлення до постійного вдосконалення своєї професійної компетентності;
- усвідомлення відповідальності за власний професійний розвиток;
- готовність до впровадження нових педагогічних ідей та технологій для покращення власної професійної діяльності;
- здатність об'єктивно оцінювати власну педагогічну діяльність та готовність до безперервного професійного розвитку;
- важливість власного професійного розвитку для реалізації освітніх стандартів;
- готовність до впровадження нових підходів та технологій у свою роботу на основі результатів оцінювання;
- самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота;
- готовність до змін;
- взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість, адаптивність;
- педагогіка партнерства.

2.2. Варіативна складова модуля

2.2.1. Інклюзивна освіта: теорія і практика

Тема 1. Організація інклюзивного освітнього середовища: алгоритм дій закладу освіти

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти. Ідентифікація потреб учнів з особливими освітніми потребами, розробка індивідуальної програми розвитку, індивідуальних навчальних планів. Підтримка педагогів у розвитку адаптивних методик навчання, а також створення безбар'єрного фізичного та соціального середовища. Розвиток рівності, толерантності та розуміння різноманітності серед учнів, сприяння їхньому повноцінному включенню в суспільство. Організація професійного розвитку педагогічного колективу з питань інклюзивної освіти, сприяння співпраці з батьками учнів з особливими освітніми потребами, впровадження системи моніторингу та оцінювання ефективності інклюзивного середовища.

Тема 2. Психолого-педагогічний супровід інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами

Роль та функції психологів і педагогів у створенні сприятливого середовища для навчання, розвитку кожного учня, незалежно від його особливостей. Методи, стратегії психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу, підтримку соціально-емоційного розвитку учнів, виявлення та вирішення можливих труднощів. Взаємодія з батьками учнів, іншими учасниками освітнього процесу з метою підтримки та співпраці у створенні ефективного інклюзивного середовища. Аналіз концепційного та теоретичного базису психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання, використання теорій розвитку, психології виховання та соціальної педагогіки. Взаємодія психологів, педагогів та інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем.

Тема 3. Урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі

Вплив вікових особливостей на навчання та розвиток дітей з різними видами особливих освітніх потреб, інтелектуальні, фізичні, емоційно-психологічні та соціальні аспекти. Індивідуальні особливості кожного учня: ступінь функціональних можливостей, стиль навчання, інтереси, потреби, специфічні особливості, пов'язані з конкретними освітніми труднощами. Стратегії, методики адаптації освітнього процесу до врахування цих особливостей з метою забезпечення успішного навчання та розвитку кожного учня. Співпраця між педагогами, психологами, батьками, іншими учасниками освітнього процесу в створенні індивідуалізованих підходів до навчання, підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Сучасні підходи, методики, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами: диференціація завдань, використання різноманітних методів навчання та оцінювання.

2.2.2. Виявлення та подолання освітніх і психологічних втрат

Тема 1. Освітні виклики в воєнний період: аналіз та стратегії відновлення

Освітні втрати: український контекст. Освітні втрати й навчальні розриви: сутність і взаємозв'язок, оцінка, наслідки. Формати вимірювання освітніх втрат та навчальних розривів. Наслідки навчальних втрат для суспільства. Інноваційні підходи до забезпечення навчання під час кризи. Роль освітніх технологій у забезпеченні навчання в умовах воєнного конфлікту. Міжнародний досвід реабілітації освітньої системи післявоєнного періоду: вивчення успішних стратегій.

Тема 2. Психологічні втрати в період воєнного стану: стратегії та ресурси відновлення

Психологічні втрати. Психологічні наслідки військових дій для дітей та підлітків: стратегії підтримки й реабілітації. Ментальне здоров'я, його складові. Ментальне здоров'я педагогічних працівників та учнів. Вплив стресу та травм на навчання, розвиток учнів. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу під час воєнного конфлікту.

Стратегії та інструменти для підтримки ментального здоров'я в освітньому середовищі. Вправи на стабілізацію психоемоційного стану педагогічних працівників та учнів, на запуск когнітивних процесів у процесі навчання. Травми та стресові реакції внаслідок воєнного стану:

аналіз впливу на психічне здоров'я. Програми та підходи до психологічного відновлення. Стратегії самоопіки та психологічної самопідтримки в умовах воєнного стану.

Тема 3. Навчальна мотивація учнів в сучасних умовах

Мотивація, мотив, мотивування. Самогенеруюча мотивація. Сучасні підходи до мотивації учнів до навчання. Задоволеність від навчання: зовнішні та внутрішні ресурси. Мотиватори «нового покоління». Мотивація без примусу. Розвиток мотивації учнів у різні вікові періоди. Методики та стратегії, спрямовані на розвиток навчальної мотивації. Вплив сучасних технологій на навчальну мотивацію учнів: можливості та виклики. Роль соціальних мереж та медіа у формуванні навчальної мотивації учнів. Адаптація навчальних програм до індивідуальних потреб та інтересів учнів для збільшення мотивації. Психологічні аспекти навчальної мотивації: розвиток внутрішньої мотивації та саморегуляції. Роль вчителя у стимулюванні навчальної мотивації учнів: стратегії та підходи.

2.2.3. Формування команди для розвитку культури демократії в школі

Тема 1. Демократичне врядування

Принципи демократичного врядування. Участь – основа демократичної культури школи. Шкільні правила на основі цінностей демократії. Роль учнівського самоврядування у формуванні демократичних цінностей. Принципи та практики демократичного прийняття рішень у шкільному середовищі. Створення та функціонування шкільного парламенту. Методи інклюзивного управління у школі: врахування потреб всіх учасників. Розвиток лідерських якостей серед учнів через демократичне врядування. Роль вчителя як фасилітатора демократичного процесу в шкільному колективі. Вплив демократичного врядування на клімат та культуру школи.

Тема 2. Командна взаємодія

Командотворення: формування команди, тимбілдінг. Ролі та лідерство в командах. Фасилітація – як інструмент взаємодії та розвитку команд. Методи фасилітації, мотивації учасників, досягнень результатів роботи в команді. Розвиток ефективних команд у професійному середовищі: фактори успіху. Роль лідерства у формуванні та підтримці командної взаємодії. Ключові навички комунікації для побудови успішних командних відносин. Стратегії вирішення конфліктів у команді: підходи та методи. Типи ролей у команді та їх вплив на результативність спільної діяльності. Психологічний клімат у команді: чинники, що сприяють спільному успіху. Використання технологій для поліпшення командної взаємодії та спільної роботи.

Тема 3. Життєздатність команди

Створення команди для виконання завдання, прояву ролей та командного лідерства, Можливості мотивації до участі у команді. Зростання через лідерство в команді. Діяльність шкільних команд. Мотивація учасників команди. Розвиток довіри та взаєморозуміння у складі команди як фундамент життєздатності. Стратегії збереження та підтримки мотивації учасників команди на тривалий термін. Реагування на виклики та зміни: адаптивність команди як складник її життєздатності. Роль лідера в підтримці та зміцненні життєздатності команди. Ефективне управління конфліктами в командному середовищі для забезпечення стабільності та продуктивності. Оцінка та моніторинг параметрів життєздатності команди: інструменти та методи.

2.2.4. Дії учасників освітнього процесу в надзвичайних ситуаціях соціального, воєнного та природного характеру

Тема 1. Надзвичайні ситуації та їх наслідки

Причини виникнення, класифікація надзвичайних ситуацій. Загальні ознаки НС. Рівні надзвичайних ситуацій. Наслідки надзвичайних ситуацій соціального, воєнного та природного характеру. Режим надзвичайної ситуації. Повідомлення про надзвичайні ситуації, постійне інформування про зміни ситуації. Типи надзвичайних ситуацій: природні катастрофи, техногенні аварії, соціальні конфлікти тощо. Психологічні аспекти надзвичайних ситуацій:

стрес, тривога та підтримка психічного здоров'я. Вплив надзвичайних ситуацій на соціальні, економічні та екологічні системи. Роль правоохоронних, гуманітарних організацій у реагуванні на надзвичайні ситуації. Міжнародна співпраця у попередженні та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Тема 2. Послідовність дій у надзвичайних ситуаціях природного характеру

Характеристика зон стихійного лиха (ураганів, затоплень, пожеж). Правила поведінки, дії працівників у НС природного характеру. Правила евакуації для працівників закладу освіти. Порядок евакуації. Захист: процедури евакуації, пошук притулку та безпечних зон. Екстренні заходи: надання першої допомоги врятованим, порятунок заблокованих або постраждалих. Спільна діяльність між рятувальними службами, владними структурами, громадськістю. Відновлення житлових та інфраструктурних об'єктів, медичних послуг, освіти та інших сфер життєдіяльності.

Тема 3. Алгоритм дій у надзвичайних ситуаціях соціального та воєнного характеру

Захист населення від небезпечних факторів. Колективні засоби захисту населення. Дії при вчиненні терористичного акту (вибуху). Дії при виявленні вибухових пристроїв або підозрілих предметів. Дії у випадку обвалів будівель, споруд. Дії при перебуванні під завалом. Організація та проведення евакуаційних заходів для цивільного населення в надзвичайних ситуаціях. Координація дій правоохоронних органів у надзвичайних ситуаціях соціального та воєнного характеру. Організація, надання гуманітарної допомоги, медичного забезпечення для постраждалих у надзвичайних ситуаціях. Забезпечення доступної та інформативної комунікації з громадськістю, засобами масової інформації в надзвичайних ситуаціях. Відновлення та реабілітація: організація процесу відновлення, реабілітації суспільства після надзвичайних ситуацій соціального та воєнного характеру.

Очікувані результати за варіативною складовою професійного модуля 2.2. охоплюють:

Знання й розуміння:

- теоретичних засад інклюзивної освіти, її цілей, принципів та основних концепцій;
- особливостей, причин освітніх та психологічних втрат у сучасному освітньому середовищі;
- наслідків освітніх та психологічних втрат (низький рівень успішності, втрата навчальної мотивації та погіршення ментального здоров'я). принципів демократії в школі;
- сутності поняття «команда», ролі та лідерство в команді, «фасилітація», сфери її застосування;
- видів надзвичайних ситуацій: соціального, воєнного та природного характеру;
- визначення основних етапів та принципів організації заходів захисту в умовах надзвичайних ситуацій;
- розпізнавання потенційних загроз та ризиків, що виникають у надзвичайних ситуаціях.

Уміння:

- застосовувати методи інклюзивної педагогіки для створення сприятливого освітнього середовища для всіх учнів, враховувати їхні індивідуальні особливості та потреби;
- використовувати дієві підходи до компенсації освітніх втрат;
- володіти навичками ефективної підтримки учнів, сприяти їхньому здоровому психологічному розвитку;
- використовувати сучасні методи та форми мотивації учнів до навчання;
- уживати превентивні заходи щодо конфліктів і булінгу;
- добирати та практично застосовувати методи фасилітації в діяльності команд;
- визначати способи мотивації до участі у команді;
- моделювати можливості для лідерства кожного/-ї завдяки командній роботі;
- розробляти стратегії, план дій для досягнення поставлених цілей;
- брати участь у створенні безпечної освітньої екосистеми закладу освіти;
- планувати, виконувати евакуаційні процедури в надзвичайних ситуаціях;

- працювати в команді, координувати дії групи, брати на себе лідерську роль для досягнення спільної мети;
- швидко й об'єктивно оцінювати ситуацію, приймати рішення відповідно до обставин.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення справедливості, рівності прав усіх дітей на якісну освіту, доступ до освітніх можливостей, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб;
- розвиток відповідальності, дбайливого ставлення до учасників освітнього процесу, їхнього оточення;
- розробляє, реалізує програми, стратегії подолання освітніх та психологічних втрат;
- розвиває власні навички у сфері безпеки, готовності до дій у надзвичайних ситуаціях;
- оцінює переваги культури демократії в школі;
- демонструє ціннісне ставлення до членів команди;
- мотивує членів команди;
- усвідомлює відповідальність за власний професійний розвиток;
- упроваджує нові педагогічні ідеї, технології для покращення власної професійної діяльності.

Модуль 3. Фаховий. Організація роботи методиста (завідувача відділу) закладів позашкільної освіти

3.1. Інваріантна складова модуля

3.1.1. Нормативно-правове та програмно-методичне забезпечення освітньої діяльності ЗПО

Суть, мета та основні завдання освітньої діяльності ЗПО. Перспективи розвитку ЗПО в умовах освітніх змін і суспільних викликів. Правовий аналіз базових нормативних документів (законів, наказів, концепцій та програм), що регламентують освітню діяльність ЗПО: Закон України «Про позашкільну освіту», Концепція позашкільної освіти в умовах воєнного стану. Концептуальні напрями освітніх змін: компетентнісний підхід, виховання на цінностях, національно-патріотичне виховання, педагогіка партнерства, інклюзія тощо. Внутрішня система забезпечення якості як засіб інституційного розвитку ЗПО.

3.1.2. Організація та зміст освітньої діяльності ЗПО в умовах воєнного стану і суспільних викликів

Безпечний освітній простір ЗПО: фізична та психологічна безпека здобувачів позашкільної освіти. Оптимальна форма освітнього процесу: очна, змішана, дистанційна. Модернізація змісту освітньої діяльності гуртків. Якість освітніх послуг, задоволення освітніх запитів дітей, їхніх батьків і громади. Система забезпечення якості ЗПО. Подолання освітніх (виховних) втрат і розривів. Патріотичне, громадянське виховання, формування національно-культурної ідентичності здобувачів освіти. Психолого-педагогічний супровід обдарованих і талановитих вихованців. Професійне самовизначення вихованців. Інклюзивна освіта. Нова філософія освітньої діяльності методиста та персоналу ЗПО.

3.1.3. Організація та зміст науково-методичної роботи у ЗПО

Мета, завдання та зміст науково-методичної роботи з персоналом ЗПО. Організаційно-методичні умови особистісно-професійного розвитку педпрацівників ЗПО. Діяльність методичної ради. Основні форми методичної роботи. Планування методичної роботи, аналіз її результативності. Діяльність методичних об'єднань, творчих груп, професійних спільнот. Професійно-педагогічний досвід як джерело розвитку педагогічних працівників. Методичний/ педагогічний коучинг як технологія професійного розвитку персоналу ЗПО. Методи, технології, моделі педагогічного коучингу.

3.1.4. Внутрішня система забезпечення якості ЗПО

Мета, завдання внутрішньої системи забезпечення якості ЗПО. Нормативно-правова база формування внутрішньої системи забезпечення якості в ЗПО. Методичні рекомендації щодо формування ВСЗЯО у ЗПО. Основні складові системи забезпечення якості. Положення про ВСЗЯО ЗПО. Стратегія (політика) та процедури забезпечення якості освіти в ЗПО. Основні напрями оцінювання якості діяльності ЗПО. Критерії, правила оцінювання освітнього середовища ЗПО, здобувачів позашкільної освіти, діяльності педагогічних, науково-педагогічних працівників, управлінських процесів. Механізми забезпечення академічної доброчесності. Самооцінювання як засіб оцінювання. Алгоритм створення та діяльності робочих груп із вивчення та самооцінювання діяльності ЗПО. Аналіз результатів функціонування ВСЗЯО.

3.1.5. Позитивний імідж сучасного ЗПО та засоби його формування

Сутність позитивного іміджу ЗПО. Соціально-культурна, економічна та організаційна доцільність позитивного іміджу ЗПО. Роль методичної служби у формуванні іміджу ЗПО. Алгоритм проєктування та реалізації позитивного іміджу. Основні етапи формування позитивного іміджу. Соціальне партнерство в процесі формування позитивного іміджу. Імідж методиста (методичної служби) ЗПО. «Лайфхаки» для персоналу ЗПО щодо формування позитивного іміджу. Моніторинг ефективності формування (розвитку) позитивного іміджу ЗПО. Брендування освітніх послуг ЗПО.

3.1.6. Інноваційна діяльність персоналу ЗПО як засіб його професійного розвитку

Інноваційна діяльність в освіті: нормативно-правові, методологічні та методичні основи. Рівні, етапи та механізми інноваційної діяльності ЗПО. Інноваційна діяльність методичної служби ЗПО: завдання, функції, принципи, методи та засоби. Інноваційна компетентність методиста ЗПО: зміст, структура. Професійні якості методиста в структурі його інноваційної компетентності. Інноваційні форми методичної роботи в закладі позашкільної освіти. Системний та синергетичний підхід до організації методичної діяльності. Особистісно-професійний розвиток персоналу ЗПО за індивідуальними освітніми траєкторіями. Готовність команди ЗПО до інноваційної діяльності. Форми й методи розвитку готовності педагогічного колективу до інноваційної діяльності.

3.1.7. Порядок проведення атестації педагогічних працівників: правові засади

Атестація педагогічних працівників як система заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання їхньої педагогічної діяльності. Нормативно-правова база проведення атестації педагогічних працівників ЗПО. Алгоритм створення, склад та повноваження атестаційних комісій. Посадові обов'язки членів атестаційної комісії. Порядок проведення чергової та позачергової атестації. Оцінювання професійної компетентності педпрацівника з урахуванням його посадових обов'язків. Документи педагогічних працівників для атестації. Рішення атестаційної комісії. Протокол засідання атестаційної комісії. Оскарження рішення атестаційної комісії. Алгоритм оформлення атестаційних листів. Присвоєння кваліфікаційних категорій методистам ЗПО. Особливості присвоєння педагогічних звань педпрацівникам ЗПО. Проблемні питання атестації педпрацівників ЗПО.

3.1.8. Методичний супровід системи патріотичного виховання у ЗПО

Основні нормативні документи з організації національно-патріотичного виховання. Трансформація ЗПО у дієвий осередок патріотичного / національно-патріотичного виховання. Інноваційні форми національно-патріотичного виховання у ЗПО. Упровадження освітніх і виховних проєктів / програм. Всеукраїнська тренінгова програми з національно-патріотичного виховання «З Україною в серці». Всеукраїнська тренінгова програма з громадянського виховання «Я – громадянин України. Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура») у виховній системі ЗПО. Тренінгові технології в національно-патріотичному вихованні. Уроки мужності, творчі зустрічі з воїнами АТО/ООС, російсько-

української війни, представниками волонтерських організацій. Патріотичні флешмоби / квести, конкурси малюнків, музичної та літературної творчості, трудові толоки, театралізовані фольклорно-етнографічні дійства, навчальні екскурсії / віртуальні екскурсії, спортивні ігри та змагання.

3.1.9. Методичний супровід формування цифрового освітнього середовища ЗПО

Цифрова трансформація освіти. Перехід до нової активної форми фіксації процесу й результатів методичної (освітньої, творчої, виховної) діяльності ЗПО у вигляді цифрового контенту. Інформаційно-цифрова компетентність методиста ЗПО. Дескриптори цифрової компетентності: інформаційна грамотність, цифрова ідентифікація особистості, комунікація та взаємодія в цифровому суспільстві, навчання впродовж життя в цифровому середовищі, безпека в цифровому середовищі, створення цифрового контенту. Заходи щодо формування інформаційно-цифрової компетентності персоналу ЗПО. Цифрове освітнє середовище ЗПО. Вебсайти, блоги, цифрові портфоліо методиста. Віртуальні методичні кабінети (методичні об'єднання). Цифрові виховні наративи як засіб формування ціннісних орієнтирів здобувачів освіти.

Очікувані результати за інваріантною складовою фахового модуля 3.1. охоплюють:

- сучасних тенденцій розвитку освіти;
- сутності Концепції Нової української школи;
- сутнісних характеристик сучасних підходів до навчання в Новій українській школі;
- спільних і відмінних рис проблемного й проєктного навчання;
- методів кооперативного навчання та формування колективної відповідальності;
- стратегій розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості;
- інструментів системного аналізу освітнього процесу.

Уміння:

- інтегрувати сучасні тенденції розвитку культури (науки, мистецтва, спорту тощо) у зміст занять закладу позашкільної освіти;
- генерувати нові ідеї і пропонувати методи їх упровадження в освітній процес закладу позашкільної освіти;
- виявляти міждисциплінарні зв'язки у визначеній проблемі та використовувати відповідні знання, методи і технології для їх розв'язання на засадах міждисциплінарного підходу;
- добирати традиційні та інноваційні методики навчання;
- розвивати у вихованців ключові компетентності та наскрізні вміння, спеціальні для всіх компетентностей; формувати готовність до їх застосування в навчальних та життєвих ситуаціях;
- розробляти проєкти навчально-методичних матеріалів, пропозиції, надавати експертну оцінку навчальним та методичним матеріалам, що використовуються в освітньому процесі;
- дотримуватися принципу академічної доброчесності;
- використовувати у практичній діяльності сучасні тенденції викладання і навчання у закладах освіти з урахуванням упровадження дистанційного навчання.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- морально-етичні: самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота;
- соціально-політичні: патріотизм, свобода, демократія, культурне різноманіття, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність, культурне різноманіття.

3.2. Варіативна складова модуля

3.2.1. Реалізація освітніх проєктів для розвитку ключових компетентностей

Тема 1. Проєктне навчання

Сутність поняття “освітні проєкти”. Види освітніх проєктів: командні, індивідуальні, дослідницькі, проєкти місцевих дій. Формування громадянських та соціальних компетентностей у процесі реалізації проєкту. Етапи освітнього проєкту: формулювання проблеми та цілей проєкту, планування діяльності, діяльність учнів та учениць, представлення, рефлексія. Освітній проєкт та роль учителя у ньому. Кооперативне навчання.

Тема 2. Оцінювання проєктів

Характеристики оцінювання для навчання. Елементи формувального оцінювання: мета/цілі/очікувані результати, сформульовані мовою дитини, розроблення критеріїв оцінювання, методи самооцінювання та взаємооцінювання, зворотний зв'язок, запитання для навчання. Техніки формувального оцінювання. Переваги та ризики використання самооцінювання. Особливості модерування процесу рефлексії із використанням процедур та інструментів. Моніторингові завдання.

Тема 3. Реалізація освітніх проєктів: сценарії

Розвиток ключових компетентностей (громадянських та соціальних, математичної, компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій, навчання впродовж життя) через проєктний підхід. Контекст реалізації проєкту «З малої школи у великий світ». Результати використання освітніх проєктів для учнівської молоді, педагогів, шкіл та громад. Поради українським вчителям із досвіду реалізації проєкту. Поетапне вивчення проєктів, спрямованих на розвиток ключових компетентностей. Потенційні труднощі при реалізації освітніх проєктів та способи їх попередження. Формувальне оцінювання на кожному з етапів освітнього проєкту.

3.2.2. Онлайн-сервіси для створення навчального контенту

Тема 1. Створення анкет, тестів, квестів засобами гугл форм

Робота з гугл формами для створення анкет, тестів, квестів. Налаштування форм, відповідно до мети та завдань. Створення анкет, тестів, квестів, навчальних занять. Надання доступів. Узагальнення даних, побудова діаграм з допомогою таблиць ексель.

Тема 2. Віртуальні дошки як засіб візуалізації та взаємодії

Огляд віртуальних дошок. Їх особливості та можливості роботи (Jamboard, Padlet, Miro та інші). Функціонал дошок, їх налаштування. Надання доступів. Спільна робота в середовищах.

Застосування інтерактивних дошок дозволить здійснити зворотній зв'язок у навчанні, зробить його більш інтенсивним, підвищить унаочненість навчального матеріалу, допоможе індивідуалізувати навчання, організувати колективну й групову роботи.

Тема 3. Створення інтерактивного навчального контенту

Огляд онлайн-інструментів для підвищення ефективності освітнього процесу: хмарка слів, QR-коди, анаграми, ребуси, ментальні карти, інтерактивні вправи, онлайн-тести, комікси, інтерактивні робочі аркуші, веб-квести, сервіси штучного інтелекту. Створення, поширення та класифікація інтерактивного навчального контенту.

3.2.3. Травми війни: техніки самоцілення дорослих і дітей

Тема 1. Формування резильєнтності учасників освітнього процесу в умовах війни

Знайомство з основними концепціями життєстійкості в надзвичайних умовах. Практикум для розвитку позитивної життєвої позиції, удосконалення власної резильєнтності, підвищення внутрішнього ресурсу, застосування антистресового мислення. Прийоми для відновлення життєвого балансу та емоційної рівноваги.

Тема 2. Посттравматичний синдром та психологічні механізми самозахисту

Психічний стрес. Психічні, фізіологічні та соціальні прояви посттравматичного стресу в дітей різних вікових груп. Гостра реакція на стрес. Посттравматичний стресовий розлад.

Поняття та критерії діагностики посттравматичного стресового розладу. Кількісні інструменти дослідження стресу.

Тема 3. Техніки роботи зі збудженням, інтрузіями та уникненням

Установлення контакту. Вивчення потреб. Навички керування посттравматичними реакціями збудження, інтрузіями та уникненням. Навички переформулювання негативних думок. Навички вирішення проблемних ситуацій. Сприяння психосоціальному благополуччю за допомогою спорту та фізичних вправ.

3.2.4. Безбар'єрне освітнє середовище: соціальної та психологічної підтримки особистості

Тема 1. Визначення та роль безбар'єрного освітнього середовища: розуміння сутності та важливості створення доступного для всіх середовища

Безбар'єрність. Безбар'єрність як державна політика. Складові нового світогляду безбар'єрності. Головні стереотипи, упередження та судження. Підтримка й розвиток безбар'єрного освітнього середовища.

Тема 2. Принципи та підходи до створення безбар'єрного освітнього середовища: універсальний дизайн, інклюзивна освіта, диференціація та індивідуалізація навчання

Концепція безбар'єрності в освіті. Універсальний дизайн. Інклюзивна освіта. Диференціація навчання. Індивідуалізація навчання. Різноманітність. Підходи до створення безбар'єрного освітнього середовища.

Тема 3. Перспективи розвитку безбар'єрного освітнього середовища в Україні: виклики та можливості

Міжнародний досвід та кращі практики. Перспективи розвитку безбар'єрної освіти в Україні. Освіта протягом життя. Компетентності.

3.2.5. Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра “Сокіл” (“Джура”) у виховній системі закладу освіти

Тема 1. Козацько-лицарське виховання: історія, традиції, сучасність. Від козака - до героя-захисника

Роль, історичне значення українського козацтва. Історичні витoki козацької педагогіки. Мета, завдання та зміст козацького виховання. Класифікація сучасних методів козацького виховання. Організація та зміст освітньої діяльності гуртків козацько-лицарського виховання («Джура», «Козацька школа», «Лицарська звитяга» тощо). Поглиблене вивчення матеріальної, духовної культури, військового мистецтва й мілітарної історії українського козацтва. Розвиток традицій козацького самоврядування. Організація та проведення військово-патріотичних ігор, фестивалів, вишколів. Відродження та популяризація козацьких традицій тіловиховання, раціонального харчування та рухової активності. Вивчення та відтворення козацьких мистецьких традицій. Навчальні екскурсії до об'єктів історичної та культурної спадщини українського козацтва. Програмно-методичне та дидактичне забезпечення освітньої діяльності гуртків, творчих об'єднань козацького виховання.

Тема 2. Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра “Джура” як комплексна система національно-патріотичного виховання

Гра «Сокіл» («Джура»): історія, ідейні основи та виховний ідеал. Нормативно-правова база гри. Організаційні засади та структура гри «Сокіл» («Джура»). Алгоритм створення первинних осередків гри (роїв), учнівського козацького самоврядування, зміст їхньої освітньої діяльності. Сходи, тренування, ігри, ватри, походи, змагання та інше. Особливості польових форм виховної роботи гри. Козацьке таборування. Функціональна підготовка виховників і козацької старшини. Організація та проведення конкурсів і змагань гри.

Тема 3. Організація та зміст діяльності роїв / куренів гри «Джура» в закладі освіти

Організаційна структура гри «Джура». Рої та курені як основа гри. Алгоритм створення куреня в закладі освіти, технології трансформації роїв у курінь. Відзнаки куреня / рою: назва, покровитель (патрон), знамено, відзначка (емблема), гасло (клич). Книга звитяг та сторінка

(блог) в Інтернеті. Головні обов'язки і Обітниця учасника гри. Кодекс лицарської честі. Зміст освітньої і виховної діяльності: збірки (сходини), гутірки, майстерки, добрі справи, вишколи ройових тощо.

3.2.6. Формування національно-культурної ідентичності здобувачів освіти засобами українського народознавства

Тема 1. Педагогіка народознавства як засіб формування національно-культурної ідентичності здобувачів освіти

Українське народознавство як засіб національно-патріотичного виховання та формування національно-культурної ідентичності здобувачів освіти. Загальна класифікація народознавчих дисциплін: етнологія, фольклористика, історичне та літературне краєзнавство, мистецтвознавство тощо. Історія народознавчих досліджень в Україні та на Київщині. Видатні дослідники-народознавці Київщини (П.Лебединцев, Л.Похилевич, М.Чубинський). Провідні етнографічні музеї України та Київщини (Національний музей народної архітектури та побуту України, Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав», Національний центр народної культури «Музей Івана Гончара»).

Тема 2. Матеріальна та духовна культура українського народу в виховній системі закладу освіти

Матеріальна та духовна культура українського народу й рідного краю у виховній системі закладу освіти. Народні свята, звичаї і традиції, мистецькі скарби, фольклорні твори. Історична реконструкція календарних (Зелені свята, Івана Купала, Катерини, Андрія, Різдво, Василя, Йордан), сімейно-побутових (народини, сватання, дівич-вечір, проводи до війська), трудових (косовиця, жнива) обрядів і типових фольклорних текстів, що їх супроводжують. Відтворення дитячих ігрових форм дозвілля (закликання весни, зустріч птахів, закликання дощу, дитячі новорічно-різдвяні віншування). Репрезентація в театральних формах звичаїв молодіжних зібрань і молодіжного дозвілля («вулиць», вечорниць, досвіток).

Тема 3. Народознавчі дослідження дітей та учнівської молоді

Народознавчі дослідження учнівської молоді в системі Малої академії наук України. Обласні фольклорно-етнографічні фестивалі «З народного джерела» та «Дитинства пісня Великодня». Обласний зліт юних краєзнавців, інші дослідницькі проекти для юних народознавців і краєзнавців.

Очікувані результати за варіативною складовою фахового модуля 3.2. охоплюють:

Знання й розуміння:

- важливості створення безбар'єрного середовища для всіх учасників освітнього процесу;
- принципів та практичних методів створення безбар'єрного доступу до освіти людей з різними видами обмежень;
- основних принципів психологічної допомоги людям, що пережили травматичні події війни;
- розуміння технік самозцілення та стрес-менеджменту як способів подолання наслідків травм;
- знання сучасних онлайн-інструментів для створення навчального контенту, платформи для створення відеоуроків, інтерактивні вправи, онлайн-курси тощо;
- розуміння особливостей цифрової педагогіки та ефективного використання онлайн-ресурсів у освітньому процесі;
- розуміння важливості м'яких навичок у сучасному освітньому середовищі;
- знання основних категорій м'яких навичок: комунікація, емпатія, лідерство, творчість тощо;
- розширення знань про козацьку педагогіку, її ролі в збереженні національної ідентичності;

- розуміння зачення гри «Джура» як комплексної системи національно-патріотичного виховання дітей та молоді в закладі освіти;
- розуміння ролі українського народознавства в системі національно-патріотичного виховання закладу освіти.

Уміння:

- розробляти та впроваджувати адаптивні освітні програми та методики, що враховують потреби всіх учасників освітнього процесу;
- використовувати техніки самозцілення при роботі з дорослими та дітьми, які стикаються з наслідками травматичних подій;
- інтегрувати різноманітні онлайн-сервіси для створення цікавого та ефективного навчального контенту;
- знання методик розвитку ключових компетентностей учнів, включаючи критичне мислення, співпрацю, креативність тощо;
- розуміння ролі проєктної діяльності в формуванні ключових компетентностей;
- уміння планувати, впроваджувати та оцінювати освітні проєкти з метою розвитку ключових компетентностей учнів;
- упроваджувати та розвивати м'які навички серед педагогічного колективу через тренінги, семінари та інші форми професійного розвитку;
- організувати рої гри в закладі освіти, трансформувати їх у повноцінний курінь із залученням всіх вікових категорій;
- організовувати, проводити сходи, тренування, ігри, ватри, походи, таборування і змагання гри «Джура»;
- організовувати, проводити традиційні календарні свята, звичаї та обряди, театралізовані фольклорно-етнографічні дійства, народні ігри та ігрові форми дозвілля, пошукову й дослідницьку роботу з народознавства.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- розвиток особистих навичок: емпатія, співпраця, творчість тощо;
- співчуття та розуміння до тих, хто пережив травматичні події війни, готовність допомогти їм;
- упевненість у своїх здібностях створювати навчальний контент за допомогою онлайн-інструментів;
- підтримка і просування концепції створення середовища, де всі учасники мають рівний доступ до освіти, незалежно від їхніх обмежень або потреб;
- кодекс лицарської честі та звитяги козака як виховний ідеал;
- формування ціннісних орієнтирів на прикладах героїчної боротьби українського народу за самовизначення і державність;
- усвідомлення себе громадянином і патріотом, що зберігає і примножує культурно-історичні традиції українського народу.

Рекомендовані джерела

1. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ: Видавництво «Теза», 2020. 30 с. URL: <https://bit.ly/3FQSmDs>
2. Бех І.Д. Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ–Чернівці: «Букрек», 2018. 320 с.
3. Бех І.Д., Кириченко В.І., Петрович Ж.В. З Україною в серці (тренінг з національно-патріотичного виховання дітей та молоді): посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 140 с.
4. Бех І.Д., Чорна К.Д. Національна ідея в становленні громадянина-патріота (програмно-виховний контекст). Київ: ІПВ НАПНУ, 2014. 48 с.
5. Биков В., Лещенко М., Тимчук С. Цифрова гуманістична педагогіка: посіб. Київ: ІТіЗН

НАПНУ, 2017. 180 с.

6. Вербицький В.В., Корнієнко А.В., Мачуський В.В. Впровадження сучасного змісту позашкільної освіти: підготовка педагогів: методичні рекомендації. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 144 с.
7. Відлацька О.С. Педагогічний коучинг як технологія професійного розвитку керівника гуртка в системі позашкільної освіти: метод. посіб. Кам'янець-Подільський: ЦДЮТ, 2018. 54 с.
8. Горбунова В.В. Психологія командоутворення : ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд: монографія. Житомир, 2014. 379 с.
9. Грицак Я., Комаров О. Шлях становлення української ідентичності. 2021 р. URL: <https://bit.ly/3ERW4L5>
10. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 3-тє вид., випр. Київ: Академвидав, 2015. 304 с.
11. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / М.А. Скидан та ін.; за заг. ред. М.А. Скидана. Київ: Атіка-Н, 2007. 92 с.
12. Діти та війна: навчання технік зіцлення / Інститут психічного здоров'я УКУ у партнерстві з УІЕПТ. Львів, 2014. 98 с.
13. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / авт.-укл. Н.П. Наволокова. Харків: ВГ «Основа», 2009. 176 с.
14. Євсюков О.Ф., Борисова А.О. Основи методичної діяльності викладача: побудова і застосування ігрових технологій: навч.-метод. посібник. Харків: ФОП Бровін О.В., 2016. 52 с.
15. Збірник документів по організації позашкільної освіти. Київ, 2002. 444 с.
16. Зцілення травм війни: психосоціальний аспект / авт.-упор. Т. Артеменко. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП Черкаської обласної ради», 2022. 80 с. URL: <http://oipoppp.ed-sp.net/?q=node/76861>
17. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: наук.-метод. посібник. Київ: МАУП, 2000. 312 с.
18. Зязюн І.А. Філософія педагогічної дії: монографія. Черкаси: Вид-во ЧНУ, 2008. 608 с.
19. Інноваційний розвиток позашкільної освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»: методичний посібник / А.Е. Бойко та ін.; за ред. В.В. Мачуського. Івано-Франківськ: НАІР, 2023. 223 с.
20. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: монографія / за заг. ред. Г.Л. Єфремової. Суми: вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2020. 444 с.
21. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. / авт.-укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ: АПН, 2002. 136 с.
22. Інформаційні матеріали на тему психологічної допомоги для дітей та дорослих в часі війни. URL: <https://k-s.org.ua/coping-war/>
23. Карамушка Л.М., Шевченко А.М. Забезпечення психологічного здоров'я менеджерів та педагогічних працівників освітніх організацій в умовах Нової української школи: навчальний посібник. Біла Церква: КНЗ КОР «КОПОПК», 2023. 155 с.
24. Коберник І., Краснова К. Ефективні комунікації для освітніх управлінців: посібник. URL: <https://bit.ly/37kGdnf>
25. Ковальчук В.І. Інноваційні підходи до організації навчального процесу. Київ: Шкільний світ, 2011. 128 с.
26. Компетентнісний підхід у навчально-виховному процесі позашкільного навчального закладу: метод. посіб. / В.В. Вербицький та ін.; за ред. В.В. Мачуського. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
27. Комплект освітніх програм «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації». Київ, 2018. 140 с. URL: <https://bit.ly/32AKTTK>
28. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та розвитку громадянської освіти в Україні. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf>

29. Кремень В.Г. Світ знання: людина, наука, освіта. Київ: Знання України, 2016. 87 с.
30. Кремень В.Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. Київ: Грамота, 2007. 576 с.
31. Матеріали проєкту “Про.Спільноти: безпечне та сприятливе середовище для навчання дітей”. URL: <https://prosvitcenter.org/projects-and-program/proiekt-pro-spilnoty-bezpechne-ta-spryiatlyve-seredovyshche-dlia-navchannia-ditey/>
32. Мельничук О.В., Білошапка Н.І. Психологія ненасильницького спілкування: посібник. Київ: Видавництво «Либідь», 2018. 315 с.
33. Менеджмент освітньої організації. Харків: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
34. Модернізація організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти: методичний посібник / А.Е. Бойко та ін.; за ред. В.В. Мачуського. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 223 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/723075>
35. Мосякова І.Ю. Концептуальні основи модернізації змісту позашкільної освіти: практ.-орієнтов. посіб. Київ: Педагогічна думка, 2018. 121 с.
36. Мосякова І.Ю. Управління закладом позашкільної освіти: нормативно-правове забезпечення: збірник. Київ: Педагогічна думка, 2018. 252 с.
37. Національно-культурна ідентичність підлітка: методика виховання: метод. рекомендації / К.О. Журба та ін. Київ: ПІВ НАПНУ, 2019. 120 с.
38. Новації позашкільної освіти в умовах воєнного стану / В. Вербицький та ін. Київ: НЕНЦ, 2023. 144 с.
39. Онлайн-курс «Про.Безпеку: безпечна освітня екосистема громади». URL: <https://prosvitcenter.org/course/onlayn-kurs-pro-bezpeku-bezpechna-osvitnia-ekosystema-hromady/>
40. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади: монографія / Л.Б. Лук'янова та ін. Київ: Педагогічна думка, 2012. 272 с.
41. Освітні втрати: підходи до вимірювання та компенсації. URL: https://cedos.org.ua/wp-content/uploads/zapyska_osvitni-vtraty.pdf.
42. Освітні технології: навчально-методичний посібник / за ред. О.М. Пехоти. Київ: «А.С.К.», 2001. 256 с.
43. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання: посібник для вчителя. Київ, 2014. 280 с.
44. Порошенко М. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
45. Посібник для реалізації обласної програми впровадження УХВЛ в навчальних закладах Тернопільської області з досвіду впровадження УХВЛ. Тернопіль, 2018. 80 с.
46. Про забезпечення освітнього процесу в закладах позашкільної освіти під час дії воєнного стану. URL: <https://drive.google.com/file/d/1Jb4h3mXOQWoQU8fCdqvRTn0rSZjOGxYP/view>
47. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
48. Про позашкільну освіту: Закон України від 22.06.2000. №1841-III. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2000, № 46, ст.393. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
49. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 05.12.2015 № 389-VIII-XII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
50. Про.Безпеку: безпечна освітня екосистема громади: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Н. Софій, А. Аносової. Київ: Центр інноваційної освіти «Про. Світ», 2023. 518 с.
51. Про.Безпеку: безпечна освітня екосистема громади: посібник для тренера / за заг. ред. А. Аносової. Київ: Центр інноваційної освіти «Про.Світ», 2023. 290 с.
52. Програма освітньої діяльності та спецкурс курсів підвищення фахової кваліфікації практичних психологів і соціальних педагогів з проблеми «Навички кризового консультування та розвиток психосоціальної стійкості до стресу у дітей» / за заг. ред. В.Г. Панка. Київ: НАПНУ, 2015. 28 с.
53. Профілактика деструктивної поведінки підлітків / Т. Журавель та ін.; за ред. Т.

Журавель, Ю. Удовенко. Київ: Видавництво ФОП Буря О.Д., 2022. 144 с.

54. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект: навч.-метод. посібник. Київ: ФОП Стеценко В.В. 2016. URL: http://www.la-strada.org.ua/ucp_mod_library_showcategory_65.html

55. Розенберг М.Б. Ненасильницька комунікація: мова життя. Київ: "К.І.С.", 2013. 321 с.

56. Самооцінювання закладу освіти: ефективний інструмент підвищення управлінської діяльності. URL: <https://bit.ly/3wUZ8lt>

57. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях: навчально-методичний посібник / укладач А.В. Аносова; за заг. ред. Е.А. Пінковської, Т.В. Черкашиної. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 152 с.

58. СЕЕН-путівник. Соціально-емоційне та етичне навчання: освітня програма для навчання серця й розуму / голов. ред. О. Елькін. 2-ге вид. Київ: ТОВ «Інжиніринг», 2023. 148 с.

59. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.

60. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: підручник. Київ: Міленіум, 2006. 346 с.

61. Сміливі навчати: практичний poradник для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти / уклад. А.В. Аносова, Л.А. Петушкова. Київ: Навчай для України, 2023. 220 с.

62. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період: метод. рекомендації / Н.П. Бочкор та ін. Київ: МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2014. 84 с.

63. Старовойт О.В. Психологія ненасильницької комунікації. Київ: Вид. "Академія", 2015. 324 с.

64. Степанова Н.М., Кудін В.С. Календар морально-патріотичних цінностей сучасного школяра: науково-методичний посібник. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 152 с.

65. Степико М.Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування: монографія. Київ: НІСД, 2011. 336 с.

66. Сучасні технології освіти дорослих: посібник / О.В. Аніщенко та ін. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 182 с.

67. Сущенко Т.І. Позашкільна педагогіка: навчальний посібник. Київ: ПТЗО, 1996. 143 с.

68. Технології професійного розвитку педагогів: методичний poradник / упор.: Т.М. Сорочан, М.І. Скрипник; ДВНЗ «УМО». Київ, 2016. 231 с.

69. Технології розвитку критичного мислення учнів / А. Кроуфорд та ін.; наук. ред., передм. О.І. Пометун. Київ: Вид-во «Плеяди», 2006. 220 с.

70. Технології розвитку критичного мислення учнів / Кроуфорд А. та ін.; наук. ред., передм. О.І. Пометун. Київ: Плеяди, 2006. 220 с.

71. Формування в учнів основної школи національно-культурної ідентичності в контексті сучасних полікультурних впливів: посібник / І. Д. Бех та ін. Київ: ППВ НАПНУ, 2019. 114 с.

72. Формування ціннісних орієнтирів навчально-виховного процесу у позашкільних навчальних закладах: монографія / за ред. В.В. Мачуського. Київ: ТОВ «Задруга», 2017. 220 с.

73. Чепіль М.М., Дудник Н.З. Педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидання, 2012. 224 с.

74. Яременко Н.В. Дозвілєзнавство: навчальний посібник. Фастів: «Поліфаст», 2007. 459 с.